

הסברים לפרק חשיבה מילולית 1

התשובות הנכונות:

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2	3	4	4	1	2	2	4	4	4	3	1	1	1	1

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
2	3	1	4	2	2	2	3	1	1	1	1	1	4	2

חילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא : (1).
פירוש המילה 'להונות' הוא : לרמות, להטעות, להוליך שולל.
2. התשובה הנכונה היא : (1).
פירוש המילה 'תשורה' הוא : מתנה.
3. התשובה הנכונה היא : (1).
פירוש המילה 'קרי' הוא : כלומר, דהיינו.
פירוש המילה 'ברס' הוא : אבל.
פירוש הביטוי 'דא-עקא' הוא : הצרה היא ש-, הבעיה היא ש-.
פירוש הביטוי 'והא ראייה' הוא : זו היא ההוכחה, והנה ההנמקה.
4. התשובה הנכונה היא : (1).
פירוש המילה 'ניטש' הוא : התחולל, התרחש (נאמר בהקשר של קרב).
פירוש המילה 'ניחר' הוא : יבש (נאמר בהקשר של גרון יבש).
פירוש המילה 'נפנע' הוא : שולם (שנאמר בהקשר של חוב), וזאת להבדיל מהביטוי 'נפרע' ממישהו שמשמעותו : נקם בו.
פירוש המילה 'נקרה' הוא : (בביטוי 'נקרה בדרכו') מישוהו נתקל בו באקראי ; (בהקשר להזדמנות) ההזדמנות צצה בדרכו של מישוהו, נזדמנה לידו של מישוהו.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (3).
 "כילה" פירושו סיים משהו עד הסוף.
 היחס בין המילים: "אם מישהו כילה דבר מה, אזי דבר זה לא נשאר".
 בדיקת התשובות:
 תשובה (1): אם מישהו קרע דבר מה, אזי דבר זה לא הוטלא? לא.
 (דווקא ייתכן שהוא כן הוטלא)
 תשובה (2): אם מישהו קרס דבר מה, אזי דבר זה לא הופל? לא.
 (קורסים משהו אחר. מי שקרס נפל בעצמו)
 תשובה (3): אם מישהו קטע דבר מה, אזי דבר זה לא נמשך? כן.
 תשובה (4): אם מישהו קטם דבר מה, אזי דבר זה לא נגדע? לא.
 (להיפך. הוא דווקא כן נגדע)
6. התשובה הנכונה היא: (4).
 היחס בין המילים: "ניכוש הוא הוצאה/פינוי/סילוק/עקירה של עשבים שוטים".
 בדיקת התשובות:
 תשובה (1): האם גז הוא הוצאה/פינוי/סילוק/עקירה של כבשים? לא.
 (גז זו הוצאה של הצמר מהכבשים)
 תשובה (2): האם ניפוץ הוא הוצאה/פינוי/סילוק/עקירה של שברים? לא.
 (ניפוץ של משהו יוצר ממנו שברים)
 תשובה (3): האם חיסון הוא הוצאה/פינוי/סילוק/עקירה של מחלות? לא.
 (חיסון מונע מראש את המחלות)
 תשובה (4): האם פלייה היא הוצאה/פינוי/סילוק/עקירה של כינים? כן.
7. התשובה הנכונה היא: (4).
 אדם קשה עורף הוא אדם עקשן.
 היחס בין המילים: "קשה עורף הוא בעל התכונה ההפוכה מפשרנות".
 בדיקת התשובות:
 תשובה (1): האם קל דעת הוא בעל התכונה ההפוכה מפזיזות? לא.
 (קל דעת הוא דווקא כן פזיז)
 תשובה (2): האם קל תפיסה הוא בעל התכונה ההפוכה מהסבר? לא.
 (קל תפיסה מבין מהר, ולכן אינו זקוק להסבר)
 תשובה (3): האם קשה לב הוא בעל התכונה ההפוכה מתחנננים? לא.
 (קשה לב הוא אכזר, ואינו נענה לתחנננים של מישהו אחר)
 תשובה (4): האם כבד פה הוא בעל התכונה ההפוכה מרהיטות? כן. כבד פה הוא מגמגם.

8. התשובה הנכונה היא : (4).

סנוור הוא טשטוש של הראייה עקב אור חזק מדי.
 היחס בין המילים : "דבר המפיץ אור חזק מדי הוא מסנוור".
 בבדיקת התשובות נשמור על הסדר - נתחיל מהמילה השמאלית :
תשובה (1) : האם דבר המפיץ צבע חזק מדי הוא צבעוני? לא.
 (דבר צבעוני יש בו צבעים רבים)
תשובה (2) : האם דבר המפיץ פלישה חזקה מדי הוא פולשני? לא.
 (פלישה היא עצמה פולשנית)
תשובה (3) : האם דבר המפיץ חומר חזק מדי הוא חומרני? לא.
 (חומרניות היא תכונתו של אדם המתעניין רק בחומר ולא ברוח)
תשובה (4) : האם דבר המפיץ קול חזק מדי הוא קולני? כן.
 (אדם קולני, למשל, הוא אדם המדבר בקול רם מדי)

9. התשובה הנכונה היא : (2).

מאכלת היא סכין לשחיטה.
 היחס בין המילים : "השחזה של המאכלת מכינה אותה לבצע את פעולתה טוב יותר".
 בבדיקת התשובות נשמור על הסדר - נתחיל מן המילה השמאלית :
תשובה (1) : האם סילוק של האשפה מכין אותה לבצע את פעולתה טוב יותר? לא.
תשובה (2) : האם כיוון של הגיטרה מכין אותה לבצע את פעולתה טוב יותר? כן.
תשובה (3) : האם חפירה של האת מכינה אותה לבצע את פעולתה טוב יותר? לא.
 (את משמשת בעצמה לחפירה)
תשובה (4) : האם תיוק של המסמך מכין אותו לבצע את פעולתו טוב יותר? לא.

10. התשובה הנכונה היא : (2).

היחס בין המילים : "שניים שמתלחשים, פירושו שהם לוחשים זה אל זה".
 שימו לב שהטינו את שמות הפעולה "להתלחש" ו-"ללחוש", לפעלים בהווה וברבים, מפני שהתלחשות היא פעולה הדדית, והרבה יותר קל לספר את הסיפור על שני אנשים.
 בדיקת התשובות :
תשובה (1) : האם שניים שמתנצלים, פירושו שהם מוחלים זה לזה? לא.
 (התנצלות היא בקשת מחילה. העובדה שהתנצלת אינה מחייבת שהאחר ימחול לך)
תשובה (2) : האם שניים שמתראים, פירושו שהם רואים זה את זה? כן.
תשובה (3) : האם שניים שמתמודדים, פירושו שהם מנצחים זה את זה? לא.
 (מתמודדים מנסים לנצח זה את זה אבל רק אחד ינצח)
תשובה (4) : האם שניים שמתכעסים, פירושו שהם כועסים זה על זה? לא.
 (מתכעסים זה פשוט כועסים, לאו דווקא זה על זה)

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא : (1).
השלשה המתאימה היא ג.ש.מ.
12. התשובה הנכונה היא : (4).
השלשה המתאימה היא פ.ל.ג.
13. התשובה הנכונה היא : (4).
השלשה המתאימה היא ד.ח.ק.
14. התשובה הנכונה היא : (3).
השלשה המתאימה היא ע.ק.ר.

השלמת משפטים

15. התשובה הנכונה היא : (2).
תמהתני (= אני תמה) מדוע הכל אומרים כי הם מתגעגעים אל ימי ילדותם, שהרי ידוע כי בילדות יש לא פחות רגעי צער משיש בבגרות (כלומר, **בילדות יש צער כמו בבגרות, ולכן מוזר שמתגעגעים אליה**). אפשר להסביר זאת בכך שאנו מתגעגעים אל ההבטחה לעתיד הגלומה בילדות ולא אל ימי הילדות עצמם (כלומר, **בעצם לא באמת מתגעגעים לילדות, אלא מתגעגעים לתחושה מסוימת שהייתה בילדות**).
16. התשובה הנכונה היא : (2).
כשנותנים למשה הוראות מדויקות, הוא מבצע את המוטל עליו באופן הטוב ביותר, אך כשעליו לפעול באורח עצמאי הוא נקלע למבוכה (כלומר, **משה פועל טוב רק כשאינו נדרש להיות עצמאי**). מנהל המפעל שבו הוא עובד אינו מעודד חשיבה עצמאית בקרב עובדיו ולמרות זאת הוא אינו שבע רצון מתפקודו של משה (כלומר, **היינו מצפים שמנהל המפעל יהיה שבע רצון ויסתפק בכך שמשה פועל טוב תחת הוראות, ומכאן השימוש במילים "למרות זאת"**).

17. התשובה הנכונה היא : (4).

שלא כפי שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה זועפים וחמורי סבר, המוזיקה שבו עליזה ואופטימית. לא בכדי (= לא לשווא) נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו (כלומר, פנימיותו של התקליט אינה כחיצוניותו).

18. התשובה הנכונה היא : (1).

מכיוון שדניאלה הביעה ספק בכישוריו של הבורר רק לאחר ששמעה את פסיקתו בעניינה, התעורר אצלי החשד שעמדתה נובעת מאי-שביעות רצונה מפסיקתו זו (כלומר, דניאלה טענה שהבורר אינו טוב, משום שלא הייתה מרוצה מפסיקתו, וניתן להסיק זאת מכך שביקרה אותו רק לאחר הפסיקה שלו).

19. התשובה הנכונה היא : (1).

השוני בין הפרשנויות שניתנו לציורו במקומות שונים בעולם, גרם לריקרדו לחוש שהמאמצים הרבים שהשקיע בציור נכשלו, וזאת מכיוון שהרקע התרבותי הייחודי של כל צופה הוא שקבע את האופן שבו הבין את הציור (כלומר, ריקרדו לא היה מרוצה מכך שהרקע התרבותי של הצופים השפיע על הפרשנות שנתנו לציור שלו). אני, לעומתו, סבור כי יצירה בעלת ערך היא דווקא יצירה המעודדת השפעה של הרקע התרבותי של הצופה על האופן שבו הוא מבין אותה (כלומר, אני דווקא חושב שזה טוב שהרקע התרבותי משפיע על הפרשנות).

היגיון

20. התשובה הנכונה היא : (1).

יוסף קיבל עצה מידידו משה שלא למכור את מכוניתו, למרות שהוא החליט לנסוע מעתה לעבודתו באופניים. הסיומת המתאימה ליצירת משל המתאים להביע באמצעותו את המסר של משה היא זו שבתשובה (1). כפי שהנזיר שהחליט לא להשתמש בלשונו (כי הוא קיבל על עצמו נדר שתיקה) אינו צריך לכרות את לשונו, כך יוסף, שהחליט לא להשתמש במכוניתו, אינו צריך למכור אותה.

21. התשובה הנכונה היא : (1).

ידוע כי בבתי הספר הדמוקרטיים אחוזי הנשירה נמוכים יותר. מן הנתונים אנו מבינים כי מי שהסיק את המסקנה סבור שיש משהו בשיטה של בית הספר הדמוקרטי, שהוא זה שגורם לאחוזי הנשירה להיות יותר נמוכים. לדעתו, אם כל בתי הספר יעברו לפעול בשיטה זו, יקטנו אחוזי הנשירה גם בהם.

לפי תשובה (1), יש הסבר חלופי לנתון שלפיו אחוזי הנשירה נמוכים יותר בבתי ספר דמוקרטיים: האוכלוסייה שבחרת ללמוד בבתי ספר דמוקרטיים מאופיינת במוטיבציה רבה. מכאן, שלא לדווקא השיטה שבה פועל בית הספר היא זו שמקטינה את אחוז הנשירה, ולא בטוח כי בתי ספר רגילים שיעברו לשיטה הדמוקרטית יקטינו בכך את שיעור הנשירה מהם.

22. התשובה הנכונה היא : (1).

מכיוון שהמשתמש במכשיר האדום שומע רק את עצמו, והמשתמש במכשיר הירוק שומע רק את האחר, הרי ששניהם שומעים את המשתמש במכשיר האדום. כמו כן ידוע ששניהם שמעו קול גבוה. מכאן שאנו יודעים בוודאות שלמשתמש במכשיר האדום יש קול גבוה. בתשובות יש טענה במבנה של "אם-אז". נניח בכל תשובה שהתנאי (החלק של ה"אם") מתקיים, ונבדוק האם התוצאה (החלק של ה"אז") חייבת להתקיים. נתחיל מתשובה (1). תשובה (1): אם לעובדיה יש קול נמוך... אם לעובדיה קול נמוך, הרי שהוא אינו יכול להשתמש במכשיר האדום (שהרי למדנו כי למשתמש במכשיר האדום יש קול גבוה). מכאן שאלי משתמש במכשיר האדום. הנחנו שהתנאי מתקיים, ולמדנו שהתוצאה חייבת להתקיים ומכאן שזו התשובה הנכונה.

23. התשובה הנכונה היא : (3).

נבדוק את החפצים המופיעים בתשובות, נראה מה אנו למדים עליהם מתוך הכללים, ונחפץ חפץ שאינו סותר אף אחד מן הכללים, או את צירופם.

תשובה (1): חפץ עגול וירוק. לפי הכלל הראשון, מכיוון שחפץ זה הוא עגול, הרי שהוא כחול. אבל זה אינו אפשרי, כי הוא ירוק (וחפץ אינו יכול להיות גם ירוק וגם כחול). תשובה זו נפסלת.

תשובה (2): חפץ ירוק וחלול. לפי הכלל השלישי, מכיוון שחפץ זה הוא ירוק, הרי שהוא מרובע. כלומר, הוא ירוק חלול ומרובע. אבל זה אינו אפשרי, כי לפי הכלל השני, רק חפצים עגולים הם חלולים, כלומר חפצים שאינם עגולים אינם יכולים להיות חלולים. חפץ זה הוא מרובע ולכן אינו יכול להיות חלול. תשובה זו נפסלת.

תשובה (3): חפץ כחול ומרובע. אף כלל אינו מדבר על חפצים כחולים או על חפצים מרובעים. לכן חפץ זה הוא אפשרי. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): חפץ מרובע וחלול. כפי שראינו במהלך עבודתנו על תשובה (2), לא יתכן קיומו של חפץ מרובע וחלול, שכן לאור הכלל השני, רק חפצים עגולים הם חלולים. תשובה זו נפסלת.

24. התשובה הנכונה היא : (2).

יש לשכן ארבעה דיירים בבניין בן שתי קומות. הדיירים הציבו תנאים לשיכונם. אם נתעלם מדרישתה של שלומית (תשובה (2)) ונשלב את טענות (1), (3) ו-(4), הסתירה תישאר בעינה: **רינה אינה מוכנה לגור בקומה התחתונה**. אם נקבל את דרישתה, נשכן אותה בקומה העליונה.

חנה ורינה אינן מוכנות לגור באותה קומה. אם נקבל את דרישתן, נשכן את חנה בקומה התחתונה (כי רינה כבר מתגוררת בקומה העליונה).

משה מוכן לגור רק בקומה שמתחת לקומת מגוריה של חנה. אם נקבל את דרישתו נגיע לסתירה, מפני שחנה גרה בקומה התחתונה, ולא קיימת קומה מתחתיה.

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא : (2).

הביקורת המוצגת כלפי המודל של ואלס מופיעה בשורות 8-9: "הבעיה המרכזית במודל של ואלס היא היעדר תיאור מפורט של תהליכי החשיבה המביאים את היוצר לידי התובנה". במודל של ואלס, שלב התובנה הוא השלב השלישי (המתואר בשורות 5-6).

26. התשובה הנכונה היא : (2).

גישתו של פרויד מוצגת בשורות 10-13. החלק המתייחס ל'חוקי ההיגיון והמציאות' הוא: "תהליכי החשיבה הלא-מודעים שונים בתכלית מאלו המודעים, בכך שהם אינם מוגבלים על-ידי חוקי ההיגיון והמציאות". מכאן ניתן להבין שחוקי ההיגיון והמציאות אינם מגבילים את תהליכי החשיבה המודעת, ובשפה מעט שונה ניתן לומר שהם אינם חלים עליה.

תשובה (1): לא נכתב בקטע שחוקי ההיגיון והמציאות הם תוצריה של החשיבה המודעת, אלא שהם מגבילים אותה.

27. התשובה הנכונה היא : (4).

בפסקה זו מוצגת, בין השאר, הגישה של פרויד על-פיה "מקורה של היצירתיות היא בחלק הלא-מודע בנפש האמן" (שורה 11). פרויד טוען כי אפשר לחשוף את התהליכים הלא-מודעים באמצעות ניתוח חלומות שהם תוצר של חשיבה לא-מודעת. בהמשך מתואר כי מדענים, ממציאים ואמנים רבים מייחסים לחלומות תפקיד מרכזי בתהליך היצירה. כלומר, הם מחזקים את טענתו של פרויד לגבי חשיבות הלא-מודע בתהליך היצירתי.

בשורות 14-16 מוצג קולרידג' כדוגמה לאותם אמנים שהחלום שימש תפקיד מרכזי ביצירתם, שכן את הפואמה אודות קובלאי ח'אן כתב מייד כשהתעורר משינה לאחר שקרא בספר על קובלאי ח'אן.

אם כן דבריו של קולרידג' מובאים כדוגמה על מנת להמחיש את מקומו של הלא-מודע בתהליך היצירתי.

28. התשובה הנכונה היא: (1).

הנושא המרכזי של הפסקה שנייה מוצג בפתיחתה, והוא הביקורת המוצגת כלפי המודל של ואלס. ביקורת זו מופיעה בשורות 8-9: "הבעיה המרכזית במודל של ואלס היא היעדר תיאור מפורט של תהליכי החשיבה המביאים את היוצר לידי התובנה". זהו השלב השלישי במודל של ואלס (המתואר בשורה 5).
אפלטון ופרויד שניהם מציעים הסבר למקורה של היצירתיות. אפלטון טוען שמקור היצירתיות הוא אלוהים ואילו פרויד טוען שמקור היצירתיות הוא החלק הלא-מודע. כלומר, שניהם מציעים הסבר ל"שלב התובנה" במודל של ואלס.

29. התשובה הנכונה היא: (3).

על מנת למצוא איזו מהטענות המצגות בתשובת אינה נכונה על-פי הפסקה השלישית נבדוק כל אחת מהטענות אל מול הפסקה עד שנמצא טענה שאינה מתיישבת עם הנאמר בפסקה. תשובה (1): בתחילת הפסקה השלישית נאמר: "הפסיכולוגיה הקוגניטיבית... מציעה גישה שלפיה התהליך היצירתי הוא מקרה פרטי של הליך פתרון בעיה". כלומר, על-פי הפסיכולוגיה הקוגניטיבית תהליך היצירה אינו כרוך בחשיבה יוצאת דופן. הטענה המובאת בתשובה (1) נכונה על-פי הפסקה, ולכן תשובה זו נפסלת.
תשובה (2): בשורות 18-19 נאמר כי המצדדים בגישת הפסיכולוגיה הקוגניטיבית מבקשים "להסיר את המסתורין האופף את תהליך היצירה". כלומר, לטענתם אין כל מסתורין בגישה. הטענה המובאת בתשובה (2) נכונה על-פי הפסקה, ולכן תשובה זו נפסלת.
תשובה (3): כפי שראינו בהסבר לתשובה (1), המצדדים בפסיכולוגיה הקוגניטיבית סבורים שהתהליך היצירתי הוא מקרה פרטי של הליך פתרון בעיה. כלומר, הוא אינו שונה מהליך פתרון בעיה. הטענה המובאת בתשובה (3) אינה נכונה על-פי הפסקה, ולכן תשובה זו היא התשובה הנכונה.

30. התשובה הנכונה היא: (2).

ואלס וויסברג מנסים להסביר את תהליך היצירה. בשורות 2-3 נאמר, כי ואלס פיתח "מודל המבקש לתאר את תהליך היצירה בתחומי האמנות והמדע".
בשורה 23 נאמר, כי וויסברג "מסתמך על מעקב מפורט אחר מהלך עבודתם של אמנים ומדענים מפורסמים".
אם כן, שניהם אינם מבחינים בין תהליך של יצירה אומנותית לבין תהליך של יצירה מדעית. תשובה (2) היא התשובה הנכונה.